

Ремнова Анжеліка Григорівна — кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

<https://kp.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/344-remnova-anzhelika-hryhorivna>

a.h.remnova@npu.edu.ua

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Арт-терапевтичний практикум»

I. Основна мета дисципліни Метою викладання навчальної дисципліни «Арт-терапевтичний практикум» є оволодіння студентами знань щодо теоретичних основ арт-терапії та навичок застосування арт-терапевтичних технологій у психологічній практиці, гармонізація розвитку особистості через розвиток здатності самовираження і самопізнання

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
ВВ2.14
вибіркова

III. Програмні результати навчання

ПРН1. Володіти основними знаннями і поняттями з педагогіки, психології, педагогіки дозвілля, теорії і методики культурно-дозвілдової діяльності та рекреації.

ПРН2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля.

ПРН3. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єкту, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики і моралі.

ПРН5 Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних педагогічно-рекреаційних заходів на основі полікультурного підходу, принципу солідарності поколінь

ПРН9. Здатність упроваджувати новаторський досвід роботи з дітьми, підлітками, дорослими, людьми похилого віку, залучати їх до активної культурно-дозвілдової діяльності

IV. Короткий зміст дисципліни

Модуль I. Основи теорії та методології арт-терапії

Тема 1.1. Вступ до курсу. Теоретико-методологічні засади арт-терапії.

Поняття арт-терапії в психологічній науці. Предмет та завдання арт-терапії. Використання образотворчого мистецтва з психодіагностичною, психокорекційною та психотерапевтичною метою. Процедури арт-терапії. Основні функції та галузі використання арт-терапії. Історія розвитку арт-технік. Історія розвитку арт-терапії. Етапи виникнення і формування арт-терапії. Розвиток теоретичної бази арт-терапії через синтез різних психотерапевтичних течій. Переваги арт-технік в порівнянні з вербальними формами психокорекційної роботи. Відсутність обмежень у використанні арт-технік. Мобілізація творчого потенціалу людини.

Тема 1.2. Гуманістична терапія мистецтвом.

Основні положення гуманістичної психології. Урахування феноменологічного поля у арт-терапевтичному процесі. Особистісно-орієнтований підхід у арт-терапевтичній практиці.

Тема 1.3. Психодинамічна психотерапія. Аналітичні аспекти розуміння природи і механізмів образотворчого мистецтва.

Основні положення теорії З. Фрейда. Механізми психологічного захисту та їх значення для діагностики клієнтів. Несвідоме і мистецьке фантазування. Метод вільних асоціацій.

Психоаналітичний підхід К.Г. Юнга у вивченні творчості. Метафора та архетипи в площині арт-терапії. Сучасні психоаналітичні концепції розвитку особистості. Теорія прив'язаності Боулбі.

Тема 1.4. Основні форми арт-терапевтичної роботи.

Індивідуальна та групова арт-терапія. Художні форми роботи і арт-терапевтичні вправи в психологічному забезпеченні професійної діяльності психолога практика. Огляд дослідження застосування арт-терапії в психологічному забезпеченні професійної діяльності психолога-практика. Обмеження в арт-терапії кольору. Кольорова карта для арт-терапії. Інтерпретація ліній.

Модуль II. Діагностика в арт-терапії

Тема 2.1. Символ та його застосування у сучасній арт-терапії.

Психологічна природа і функції символу в арт-терапевтичній діяльності. Застосування мови символів. Психологія первісного та історичного символізму. Символічна експресивність кольору.

Тема 2.2. Діагностичний потенціал арт-терапевтичних технік.

Межі методу арт-терапевтичної діагностики. Малюнок як проєкція внутрішнього світу людини. Оцінка діагностичних параметрів у арт-терапії.

Тема 2.3. Особливості арт-терапевтичної роботи з дітьми.

Методичні підходи до арт-терапії дітей та підлітків. Застосування арт-терапії в освітньому процесі. Фототерапія. МАК в психотерапевтичній роботі з дітьми та підлітками.

Модуль III. Види арт-терапії

Тема 3.1. Психотерапія засобами зображувального мистецтва

Загальні уявлення про зображувальну терапію. Нетрадиційні техніки малювання як засіб розвитку креативності у дитячому віці. Робота з неструктурованим художнім матеріалом з метою самовираження (робота з пластиліном, піском, глинотерапія).

Тема 3.2. Музикотерапія

Загальні уявлення про музичну терапію. Механізми впливу музики на людину. Музичні інструменти та особливості їх психологічного впливу на особистість. Використання музикотерапії у психологічній практиці.

Тема 3.3. Танцювально-рухова терапія

Танець і терапія в історичному контексті. Використання тілесно-орієнтованого підходу у ТРТ. Основні техніки ТРТ. Рольова імпровізація.

Тема 3.4. Використання арт-технік в практиці казкотерапії.

Принципи казкотерапії та способи використання у ній арт-технік. Казка як двері до колективного несвідомого, як спосіб контакту з дитячими ресурсами; як вказівка до дії; як засіб "обходу" опору. Архетип і символіка казки. Відомі казкові персонажі, архетипічне значення образів. Казка як архетипічна метафора: діагностичні можливості. Діагностичні критерії в казці.

Індивідуальна казкотерапія. Варіанти створення казок, їх діагностичне значення, шляхи інтерпретації. Складання казки метафори на замовлення клієнта.

Групова казкотерапія. Конструювання казкових сюжетів у групі. Корекція та діагностика за допомогою казок при роботі в групі. Арт-техніки в психодіагностиці казкою.

Тема 3.5. Лялькотерапія як метод арт-терапії.

Загальна характеристика методу. Форми лялькотерапії. Процес лялькотерапії (виготовлення ляльок, використання ляльок для емоційного відреагування). Види ляльок для корекційної та розвивальної роботи з дітьми. Основні прийоми роботи із лялькою.

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання дисципліни

Кафедра педагогіки
Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова
Ремньова Анжеліка Григорівна — кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри педагогіки

VI. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких:
денна форма навчання: лекційних – 10 год., семінарських – 10 год., практичних – 13 год., самостійної роботи – 57 год.
заочна форма навчання: лекційних – 6 год., семінарських – 4 год., практичних – 2 год., самостійної роботи – 78 год.
Дисципліна викладається у 7 семестрі 4-го року навчання.

VII. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

VIII. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни

1. Вознесенська О., Мова Л. Арт-терапія в роботі практичного психолога. Використання арт-технологій в освіті. Київ : Вид-во «Шкільний світ». 2007. 125 с.
2. Енциклопедичний словник з арт-терапії / О.Л. Вознесенська, О.М. Скнар, О.А. Бреусенко-Кузнєцов, О.О. Деркач, Л.В. Мова та ін.; [за заг. наук. ред. О.Л. Вознесенської, О.М. Скнар]. К. : Видавець ФОП Назаренко Т. В., 2017. 312 с.
3. Ільченко І.С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с.
4. Кузьменко Т.М. Інноваційний арт-терапевтичний інструментарій для психоконсультації та психокорекції: навч. метод. посіб. Переяслав-Хмельницький : Вид-во «С.К.В». 2018. 125 с.
5. Михайлова, І. В. Особливості використання методів арт-терапії в психокорекції турботи про себе в ранній юності. Практична психологія та соціальна робота. 2014. №7. С.40-43.

IX. Система оцінювання

Підсумковий контроль: залік